

УДК 338.4:334.72

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ – ТОВАРИСТВАХ З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ

Піпенко М.А., Батир Ю.Г., к. ек. н., доценти©

Харківська державна зооветеринарна академія, м. Харків

Анотація. Розглянуті теоретико-методологічні аспекти історії виникнення товариств з обмеженою відповідальністю і система управління

їх місце в організаційно-правових формах господарювання аграрної сфери, висвітлені переваги і недоліки функціонування товариств з обмеженою відповідальністю та недоліки нового проекту закону «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю».

Ключові слова: господарські товариства, товариство з обмеженою відповідальністю, система управління, вищий і виконавчий орган управління.

А к т у а л ь н і с т ь д о с л і д ж е н н я . Актуальність теми дослідження визна-чається тим, що сучасні ринкові умови господарювання, які створюють можливості для досягнення сільськогосподарськими підприємствами економічної свободи, вимагають водночас формування адекватної системи управління суб'єктами господарювання, що здатна забезпечити ефективність виробництва, його динамічність та адаптивність до мінливих умов зовнішнього середовища [1, 2] і інші.

Товариство з обмеженою відповідальністю (ТОВ) є однією з найпоширеніших організаційно-правових форм юридичної особи. Ця форма організації юридичних осіб широко використовується практично у всіх державах: у Німеччині; Нідерландах; Франції; Польщі; в модифікованому вигляді у Великій Британії і США. На даний момент це найпоширеніша організаційно-правова форма комерційних організацій у світі. Ця обставина говорить про перевагу даної організаційно-правової форми для учасників підприємницької діяльності.

Аналіз останніх публікацій дав змогу встановити, що управління в товариствах з обмеженою відповідальністю потребує удосконалення. Про

© Піпенко М.А., Батир Ю.Г., 2017

це свідчить і розроблений Мінекономрозвитку новий проект Закону України

«Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» [3].

З а в д а н н я д о с л і д ж е н н я . Метою даного дослідження є теоретико-

методологічні аспекти з історії виникнення і особливостей управління в товариствах з обмеженою відповідальністю, а також розкриття недоліків в системі управління.

М а т е р і а л і м е т о д и д о с л і д ж е н н я . Базою проведення дослідження

були офіційні статистичні матеріали, нормативно-довідкова література, наукові публікації, праці вітчизняних та зарубіжних науковців.

Теоретико-методологічною основою дослідження є діалектичний метод пізнання та системний підхід до вивчення історії виникнення та системи менеджменту в товариствах з обмеженою відповідальністю внаслідок трансформації відносин власності.

Методологічною основою були також фундаментальні розробки провідних вітчизняних і зарубіжних вчених з проблем відносин власності та управління приватними сільськогосподарськими підприємствами.

Були використані такі методи дослідження: абстрактно-логічний (теоретичні узагальнення та формування висновків), монографічний (дослідження категорії управління), розрахунково-конструктивний та порівняння

(аналіз розвитку товариств з обмеженою відповідальністю).

Р е з у л ь т а т и д о с л і д ж е н н я . Не зважаючи на ряд публікацій, що вийш-

ли останнім часом, історія виникнення товариств з обмеженою відповідальністю та їх історична доля залишаються недостатньо висвітленими. У той же час минуле є не лише вчителем, а й дороговказом для майбутнього.

Ідея об'єднання особистих зусиль і майна заради досягнення господарських цілей виникла в глибоку давнину. Починаючи з Стародавнього Єгипту і Стародавньої Греції, з'явилося громадянське право з нормами, які оформляють відносини осіб. Але ідея товариського об'єднання отримала належне юридичне закріплення тільки в римському праві, де і починається процес утворення перших комерційних організацій. Найпростіша форма об'єднання є договір товариства (Societas). Договір товариства - консенсус-

ний договір, угода двох або декількох осіб про участь у спільному досягненні загальної дозволеної мети загальними засобами [4].

Історичний розвиток договору товариства походить від угоди між братами після смерті їхнього батька не розділяти майно і продовжити вес-

ти спільне господарство, тобто основа для появи даного договору є сімейне

або успадковане спільністю майна [5].

З юридичної точки зору давньоримські товариства - це двосторонній договір про об'єднання майна (що належить на праві спільної власності то-

варишам) і зусиль для досягнення спільної господарської мети. Показово, що учасники товариства несли солідарну відповідальність за недбалість

Випуск 33, Частина 1

295

будь-якого товариша, тобто брали на себе ризик ведення господарської діяльності в рамках товариства.

Наступним етапом розвитку торгових товариств є період середньовіччя. Товариство, само по собі, є показником, індикатором того, що економіка набуває все більший товарний характер і потребує різного роду об'єднання для ведення торгівлі. Перші торгові товариства виявляються в 10-11 століттях. Відбувається накопичення капіталу, поява повноцінних грошей, розвиток торгівлі.

В таких умовах природним об'єднанням для ведення торгівлі була, в першу чергу, сім'я. Так з'явилося сімейне товариство з дуже тісними зв'язками, де поділялося все. Включення сім'ї в економічний оборот, перетворення її в торгове підприємство привело до того, що після смерті глави сім'ї спадкоємці прагнули не поділяти спадкове майно, зберегти підприємство, що існувало. Дана форма не могла з'явитися в римському праві в силу залежності і підпорядкованості членів сім'ї її голові. Джерелом походження і єдиним джерелом регулювання є середньовічні звичаї [6].

Збереження майна в цілісності було необхідно, перш за все, спадкоємцям. Незважаючи на невелику роль кредиту в економіці, кредиторам теж

було вигідно, щоб майно не було розподілено між кількома особами. Для збереження кредитоспроможності члени сім'ї давали обіцянку, укладали договір про «не поділ» майна і продовження торгового промислу. Цей договір, згодом, перетворився в договір повного товариства. Таким чином, як вказував Шершеневич Г.Ф., в основі середньовічного повного товариств-

ва лежить не прагнення скласти спільно капітал, а бажання попередити розподіл вже складеного [6].

Повне товариство дуже швидко поширилося у Європі, але завдяки тісним особистим відносинам і невеликого капіталу повне товариство не могло відігравати помітну роль в економіці. Крім того, зазначені ознаки, особливо повна відповідальність товаришів, не давали можливості залучити капітали, необхідні для розширення виробництва. Товариші повинні

довіряти новому члену, а для нього було обтяжливим приймати повну відповідальність за борги товариства.

Рішення знайшлося, в зв'язку з розвитком морської торгівлі, у вигляді морських товариств. Морська торгівля вимагала капіталів, які могли бути отримані тільки шляхом об'єднання. З іншого боку, були люди, охочі ввести капітал в обіг, але при цьому не ставати купцем і не нести відповідальність понад розміру відданого капіталу. За різними оцінками, морські товариства виникли в 12-13 століттях [7]. Тобто, практично, одночасно з повними товариствами, що пояснюється швидким розвитком інструментів в рамках морського права.

Відносини між купцем і вкладником, вверітелем майна, отримали

Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини

296

найменування коменда. Спочатку зовнішнього вираження даного товариства не існувало. Було лише зобов'язання між купцем і вкладником. Пізніше товариство починало виступати під загальною фірмою, що включає ім'я купця, але не вкладника, так як включення імені в фірму означало прийняття особистої відповідальності за боргами товариства. Як вказував

Шершеневич Г.Ф., дані відносини, юридично, представляли середнє між позикою, дорученням і особистим наймом [6]. Природно, що оформлялися відношення не зазначеними трьома видами договорів, а одним.

Наступними після морських товариств, як прообразу командитних, повинні були з'явитися, вочевидь, об'єднання, які оформляють нові потреби. І такі економічні запити виявилися в 13 - 14 століттях в Італії, перш за

все в Генуї. В умовах воєн і дезорганізації державного господарства держава отримала необхідні кошти за допомогою позик, з обіцянкою відсотків.

В кінці 19 століття виникла практична необхідність в новій формі ведення комерційної діяльності, в новій комбінації товариських елементів, викликана негнучкістю і жорстким регулюванням акціонерних товариств і

неможливістю широкого використання повних і командитних товариств. Пояснюючи цю необхідність, Гойхбарг А.Г. писав, що практика виявляє незручності, що пов'язані з поділом товариства на повні і командитні това-

риства, з одного боку, і акціонерні, з іншого. Іноді вузьке коло осіб належить до однієї сім'ї чи спадкоємці, що бажають спільно продовжувати ве-

дення підприємства, готові об'єднати частину свого майна, але не бажають

ризикувати відповідальністю, що йде далеко за межі цього майна, утворивши повне товариство. У той же час, не підходить для них розраховане

на залучення капіталів широкої публіки акціонерне товариство, яке до того

ж пов'язане з дотриманням безлічі формальностей [8].

Першою на цю потребу відгукнулася Німеччина, де в 1892 році з'явився перший закон, що присвячений товариствам з обмеженою відповідальністю. Розрахований він був, в першу чергу, на дрібні підприємства, для яких акціонерна форма була занадто дорогою і громіздкою. Саме насущні вимоги практики викликали цей закон, а не одна лише кабінетна творчість вчених. Так, одним з конкретних збудників мотивів було бажан-

ня створити форму, зручну для товариств цукрових заводів [9]. Не дивно, що відбувалися значні суперечки з питання, чи слід взагалі створювати но-

ву форму, а не пристосувати акціонерне товариство до нових потреб.

Але

цього було не уникнути, так як за зауваженням Дювернуа Н.Л., дана новаторська юридична творчість була ознакою часу і особливої властивості су-

часних економічних підприємств [10]. Побоювання з приводу нового виду товариства були досить обґрунтованими, так як головним було питання обмеження (а точніше зняття) відповідальності учасників за боргами това-

Випуск 33, Частина 1

297

риства. До того часу обмежена відповідальність товаришів розглядалася як

особливий привілей, яка представляється як виняток і, яка рівноважується

заходами щодо захисту кредиторів. Тому вважалося, що допущення в обіг таких товариств небезпечно для третіх осіб, які покладаються на певні імена учасників.

Але потреба була саме в такій формі, в якій товариш відповідав би не всім своїм майном, а тільки в певних, заздалегідь відомих йому і кредиторам, не більше. Ці товариства створювалися як форма, для якої, як і для акціонерного товариства, велике значення має кредит і при цьому забезпе-

чувалося дотримання інтересів кредиторів, з одного боку, і обмежувалася відповідальність учасників, з іншого.

Товариство з обмеженою відповідальністю придбало надзвичайну

популярність і, в зв'язку з міжнародною конкуренцією, набуло поширення в інших країнах. Після Німеччини дана форма була допущена в Австрії - закон від 5 березня 1906 року, де її організація в цілому подібна до німецької, але більш суворі вимоги закону не дали такого широкого поширення, як в Німеччині.

У Франції ця форма допущена законом від 7 березня 1925 року, в Англії подібною формою є приватна компанія (*private company*), визнана законом в 1913 році. Надалі товариство з обмеженою відповідальністю, в своїй основі схожого на німецьку модель, було прийнято наступними державами (крім зазначених): Японія, Бельгія, Іспанія, Італія, Португалія, Люксембург, Греція, Угорщина.

Зберігаючись в майже незмінному вигляді, дане товариство зазнало лише одного серйозного доповнення, у вигляді допущення створення товариства з обмеженою відповідальністю однією особою, фізичною чи юридичною. У Німеччині це було дозволено законом від 4 липня 1980 року. У Франції це стало можливим на основі закону від 11 липня 1985 року [11]. Історія українського підприємництва майже протягом двох століть була нерозривно пов'язана зі станом корпоративними товариствами - ку-

пецькими гільдіями. Становлення і розвиток ділової ініціативи в Україні здійснювались у межах і правовому полі Російської імперії, де головні важелі управління перебували в руках дворянства чи генетично пов'язаної з ним бюрократії. Підґрунтя станом корпоративної організації українського купецтва у новий період історії було закладено саме у XVIII столітті, коли разом з обмеженням політичної автономії України на неї поши-

рився станом ієрархічний устрій російської абсолютистської держави. Процес реформування аграрного сектору України розпочався в кінці ХХ ст., з проголошенням незалежності і ринкових відносин, шляхом переходу від колгоспно-радгоспного способу господарювання до формування нових конкурентоспроможних підприємницьких організаційних структур

3

Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини

298

різними формами власності і управління.

Ринкова трансформація вітчизняної економіки передбачає вирішення нових завдань, з якими раніше сільськогосподарські підприємства не стикалися, але розв'язання яких необхідне для успішного їх функціонування.

Суттєвим чинником становлення ефективних сільськогосподарських підприємств є формування нової стратегії управління. Ця потреба обумовлена

недосконалою організацією діяльності сільськогосподарських підпри-

ємств, їх неадаптованістю до змін у зовнішньому середовищі, невідповідністю якості продукції світовим стандартам, високими витратами виробництва. Лише ті підприємства, у яких стратегія управління розвитком побудована відповідно до сучасних вимог управління, мають можливість вижити та ефективно працювати. Тому проблема вибору стратегії управління розвитком підприємства є актуальною для економіки України [12]. Під управлінням підприємством розуміється організація діяльності підприємства з урахуванням змін у навколишньому економічному середовищі. Завдання управління полягає у відстеженні внутрішніх і зовнішніх процесів і адекватному реагуванні на них, у результаті чого зміни економічних умов можуть сприяти розвитку підприємства, а не наносити йому збиток [13]. Причому будь-якому підприємству необхідна функція управління як динамічного процесу, що дозволяє передбачати й урахувати зміни зовнішньої середовищі й, пристосовуючись, адаптувати внутрішні фактори виробництва для свого розвитку та подальшого росту [14].

У 2000 р. окреслилися перші результати кардинальних перетворень в аграрному секторі, що засвідчують становлення ринкових відносин на селі і мають величезне політичне, економічне та соціальне значення. Це, насамперед, відродження приватної власності на землю і майно, створення умов для розвитку приватного господарювання, запровадження ринкових механізмів у стосунках між селянами - власниками і суб'єктами господарювання на основі оренди землі та майна, забезпечення селянам права одержувати прибуток від своєї власності шляхом безпосереднього використання її в господарському обороті або здачі в оренду.

ТОВ створилися в процесі реорганізації колективних сільськогосподарських підприємств (КСП) за рахунок матеріальних і грошових внесків членів ТОВ, крім того, економічною основою діяльності ТОВ є оренда і паї (земельні і майнові).

Станом на перше січня 2016 року за організаційними формами в Україні налічується 1121 тисяч юридичних осіб. Однією з найбільш поширених організаційно-правових форм юридичних осіб є господарські товариства 491,3 тисяч (43,8 %) із них товариства з обмеженою відповідальністю - 488,2 тисяч (43,5 %), серед сільськогосподарських підприємств вони

займають друге місце після фермерських господарств [15]. Ці дані свід-
Випуск 33, Частина 1
299

чать, що товариства з обмеженою відповідальністю мають свої
переваги,

разом з тим у них є і недоліки в системі управління.

Перевагами і недоліками управління займалися багато науковців, але
найбільш вагомий внесок зробили такі українські автори, як В.О. Василен-
ко, Н.А. Горелов, О.Д. Гудзинський, Н.А. Дацій, С.М. Іванюта, С.Я. Сали-
ла, Н.М. Сіренко та інші. До переваг господарських товариств
належать:

можливості розвитку виробництва або надання послуг, посередництва
то-

що; збільшення фінансової незалежності та дієспроможності завдяки
об'-

єднанню ресурсів кількох партнерів; менший ризик з погляду комерційних
банків, що сприяє одержанню певних пільг у кредитуванні; свобода та
оперативність господарських дій; кілька партнерів приймають виважені
управлінські рішення; додаткові можливості розвитку ефективного
мене-

джменту завдяки застосуванню функціональної спеціалізації працівників і
залученню професіональних менеджерів; простота заснування; легкість в
отриманні кредитів. До недоліків: недостатність досвіду
господарювання і

несумісність інтересів партнерів можуть спричинити малоефективну
дія-

льність, а колективний менеджмент — негнучке управління
товариством;

потенційна можливість виникнення конфліктних ситуацій; значний
госпо-

дарський ризик в результаті непередбачуваності процесу і результатів
дія-

льності товариства як нестійкої організаційно-правової форми підприєм-
ництва [16].

Однак багато прикладних питань, що пов'язані з системою управлін-
ня, усе ще вимагають конструктивного рішення. Особливо вони виявля-
ються в товариствах з обмеженою відповідальністю.

Основою для створення ТОВ є прийнятий у 1991 році Закон України
«Про господарські товариства», глава друга якого присвячена
Товариству з

обмеженою відповідальністю [17]. За 26-річний період цей закон зазнав
значну кількість змін, окремі елементи яких будуть розглянуті нижче.

Так в законі сказано: 1. Товариством з обмеженою відповідальністю визнається як товариство, що має статутний капітал починаючи з 50 тис.

грн., до однієї мінімальної заробітної плати; 2. Максимальна кількість уча-

сників ТОВ змінилась зі 100 до 10 осіб, а потім однієї особи. Такі зміни в статутному капіталі і кількості учасників ТОВ дозволили значній частині

ТОВ мати одного учасника, при невеликому статутному капіталі, при цьо-

му в законі прописано, що один учасник ТОВ не має права бути учасником в інших ТОВ, таким чином цей учасник і очолює виконавчий орган свого товариства. Але чи може він стовідсотково приймати рішення на користь

ТОВ, якщо у нього обмежена відповідальність? В таких випадках виникає проблема між учасником і виконавчим директором, як виконавчий директор він розуміє, що для збереження конкурентоспроможності необхідні зміни в технічному рівні тракторів, комбайнів, інших сільськогосподарсь-

Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини

300
ких машин, запровадження нових технологій, дані зміни стосуються багатьох аспектів, серед них: нові сорти рослин, нові добрива, засоби захисту рослин, біостимулятори, нові породи, нові засоби із підтримання здоров'я тварин, кормові добавки та ін. В той же час як одноосібний учасник він намагається отримати якомога більше дивідендів, тобто не запроваджувати нові технології.

В законі зазначається, що вищим органом управління ТОВ є загальні збори його учасників, які складаються з учасників товариства або призначених ними представників. Учасники мають кількість голосів, пропорційну

розміру їх часток у статутному капіталі.

До виключної компетенції загальних зборів учасників ТОВ належить: 1) визначення основних напрямів діяльності товариства, затвердження його планів і звітів про їх виконання; 2) внесення змін до статуту товариства, зміна розміру його статутного капіталу; 3) створення та від-

кликання виконавчого органу товариства; 4) визначення форм контролю за

діяльністю виконавчого органу, створення та визначення повноважень від-

повідних контрольних органів; 5) затвердження річних звітів та бухгалтерських балансів, розподіл прибутку та збитків товариства; 6) вирішення питань про придбання товариством частки учасника; 7) виключення учасника із товариства; 8) прийняття рішення про ліквідацію товариства, призначення ліквідаційної комісії, затвердження ліквідаційного балансу. Голова зборів товариства організовує ведення протоколу. А протокол - один із найпоширеніших документів колегіальних органів. У ньому фіксують хід і результати проведення зборів. У зв'язку з цим виникає питання, чи можуть у ТОВ з одним учасником проводитись загальні збори учасників і свої рішення протоколювати та чи може один учасник кваліфіковано приймати рішення які належать до компетенції загальних зборів?

В проекті закону України «Про товариства з обмеженою і додатковою відповідальністю» це питання практично вирішено в статті 38 записано

«У товаристві, що має одного учасника, рішення з питань, що належать

до компетенції загальних зборів учасників, приймаються таким учасником

товариства одноособово та оформлюються письмовим рішенням такого учасника» [1, с. 6]. Разом з тим в цьому проекті передбачається можливість

створення корпоративного управління, колегіального виконавчого органу, наглядової ради та ревізійної комісії чи ревізора. Чи можливо це при одному учаснику? Ці питання не можуть бути вирішені в повному обсязі навіть при двох і трьох учасниках ТОВ.

Висновки

Товариство з обмеженою відповідальністю є однією з провідних форм господарювання в аграрній сфері, але в його законодавстві є недоліки в системі управління, які можуть негативно впливати на їх конкуренто-

Випуск 33, Частина 1

301

спроможність.

Література

1. Гайдуцький П.І. Аграрна реформа Л.Д. Кучми в Україні: історико-економічні аспекти / П.І. Гайдуцький // Економіка АПК. – 2015. - №1. С. 5-13.

2. Месель-Веселяк В.Я. Теоретико-методологічне і нормативно-пра-

вове забезпечення трансформації аграрного сектору економіки України до

ринкових умов господарювання, науковий супровід та ефективність запро-

вадження / В.Я. Месель-Веселяк, М.М. Федоров // Економіка АПК. – 2015. - №7. С. 5-23.

3. Україна. Проект Закону Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю // Верховна рада України. – Режим доступу: https://uba.ua/documents/doc/proekt_zakonu.pdf. Назва з екрану.

4. Ельяшевич В.Б. Юридическое лицо, его происхождение и функции в римском частном праве / В.Б. Ельяшевич // Избранные труды о юридиче-

ских лицах, объектах гражданских правоотношений и организации их обо-

рота. – Москва: Статут, 2007. Т. 1. - 442 с.

5. Покровский И.А. История римского права / И.А. Покровский. – Москва: Статут, 2005. – 454 с.

6. Шершеневич Г.Ф. Курс торгового права / Г.Ф. Шершеневич:– Москва: Статут, 2006. Т. 1. - 308 с.

7. Долинская В.В. Акционерное право: основные положения и тенденции: монография / В.В. Долинская. – Москва: Волтерс Клувер, 2006. - 234 с.

8. Мартемьянов В.С. Хозяйственное право: курс лекций / В.С. Мартемьянов: - Москва: БЕК, 1994. 2 т. - 146 с.

9. Каминка А.И. Акционерные компании / А.И. Каминка.– Москва: Статут, 2002. Т.1. - 242 с.

10. Дювернуа Н.Л. Из курса лекций по гражданскому праву. Избранные труды. / Н.Л. Дювернуа. – Москва: Статут, 2001. - 494 с.

11. Жамен С. Торговое право / С. Жамен, Л. Лакур; под общ. ред. Лобри К. – Москва: Международные отношения, 1993. - 211 с.

12. Економіка аграрного підприємства / С.І. Михайлов, Н.Г. Кабаченко, Г.В. Заєць [та ін.]. – Київ: Укр. Центр духов. культури, 2005. – 396 с.

13. Липунцов Ю.П. Управление процессами. Методы управления предприятием с использованием информационных технологий /Ю.П. Липунцов – Москва: ДМК Пресс: Компания АйТи, 2003. – 224 с.

14. Большая советская энциклопедия : [под ред. Прохорова А. М.]. - 3е изд. – Москва: Сов. энциклопедия, 1975. Т. 19. - 648 с.

15. Україна у цифрах 2015 // Статистичний збірник. К. – 2016. – 239с.

16. Переваги та недоліки товариства <https://msd.in.ua>. – Режим до Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини

ступу: <https://perevagi-ta-nedoliki-tovaristva/>. Назва з екрану.
17. Україна. Закон Про господарські товариства // Юрист UA. Net. –

Режим доступу: <https://urist-ua.net/>. Назва з екрану.

**ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ УПРАВЛЕНИЕ НА
ПРЕДПРИЯТИЯХ АГРОПРОМЫШЛЕННОГО
КОМПЛЕКСА – ОБЩЕСТВАХ С ОГРАНИЧЕННОЙ
ОТВЕТСТВЕННОСТЬЮ**

Пипенко н.А., Батыр Ю.Г., к. эк. н., доценты

Харьковская государственная зооветеринарная академия, г. Харьков

Аннотация. В статье рассмотрены теоретико-методологические аспекты истории возникновения и особенностей управления в обществах с ограниченной ответственностью (ООО). Теоретико-методологической основой исследования является диалектический метод познания и системный

подход к изучению истории возникновения и системы менеджмента в ООО в результате трансформации отношений собственности.

При изучении, научные публикации установлено, что историческое развитие договора общества происходит от соглашения между братьями после смерти их отца не разделять имущество и продолжить вести общее хозяйство, то есть это двусторонний договор об объединении имущества (принадлежащее на праве общей собственности товарищам) и усилий для достижения общей хозяйственной цели (полное товарищество). В силу тесных личных отношений и небольшого капитала полное товарищество не могло играть заметную роль в экономике. Кроме того полная ответственность товарищей, не давали возможности привлечь капиталы, необходимые для расширения производства. Для этого товарищи должны доверять новому члену, а для него было обременительным принимать полную ответственность по долгам общества. Нашлись люди, желающие ввести капитал в оборот, но при этом не нести ответственность более размера вложенного капитала (коммандитное товарищество). При этом практика выявила неудобства, связанные с разделением общества на полные и коммандитные. Наследники, желающие совместно продолжать ведение предприятия, готовы объединить часть своего имущества, но не желают рисковать ответственностью, идущей далеко за пределы этого имущества, возникла потребность в обществах с ограниченной ответственностью.

В статье освещены преимущества и недостатки функционирования ООО в Украине. Основой для создания ООО является принятый в 1991 году Закон Украины «О хозяйственных обществах», за 26-летний период

этот закон претерпел многочисленные изменения, в том числе
уменьшение

уставного капитала и количества участников из ста к одному. Такие изменения позволили значительной части ООО иметь одного участника, кото-

Выпуск 33, Частина 1
303

рый одновременно является и исполнительным директором, при этом практически не работает высший орган управления ООО - общее собрание участников, в таких случаях возникает проблема у одного человека между участником и исполнительным директором. Разработанный Минэкономразвития новый проект Закона Украины «Об обществах с ограниченной и дополнительной ответственностью» также имеет недостатки: создание корпоративного управления, коллегиального исполнительного органа, наблюдательного совета и ревизионной комиссии или ревизора, возможно ли

это при одном участнике.

Ключевые слова: хозяйственные общества, общество с ограниченной ответственностью, система управления, высший и исполнительный орган управления.

THEORETIC AND METHODOLOGICAL ASPECTS OF MANAGEMENT ON THE ENTERPRISES OF THE AGRICULTURAL COMPLEX - LIMITED

LIABILITY COMPANIES

***Pipenko N.A., Batyr Yu.G., Ph.D. in economics, Associate professors
Kharkov State Zooveterinary Academy***

Annotation. *The present article is connected with the theoretical and methodological aspects of history of origin and management peculiarities in limited*

liability companies (LLC). Theoretical and methodological basis of study is the dialectical method of knowledge and a systematic approach the study of the history of origin and management system in LLC as a result of property relations

transformation. In course of the scientific publications study it has been established

that the historical development of the society agreement arises from the agreement between the brothers after the death of their father involving to not share the property and to conduct a common household, so it is the bilateral

agreement about the property unification (belonging to the companions on the basis of the right of ownership) and efforts for the common economic purpose achieving (full partnership). Due to the close personal relations and small capital,

a full partnership could not play a significant role in the economy. In addition, the full responsibility of the companions, did not give the opportunity to attract the capital necessary for the production expanding. For this, companions

should trust the new member, and it was chargeable for him to take a full responsibility

for the company's debts. There were people who want to put capital into the turnover, but they didn't want to bear the responsibility more the size of

the invested capital (limited partnership). However, the practice revealed the inconvenience

associated with the company division into a full and limited enterprise.

The heirs wishing to manage the enterprise together are ready to unite a part of their property, but they don't want to risk by their responsibility expanding

far beyond the limits of this property, there is a need in limited liability

Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини

304

companies. The article highlights advantages and disadvantages of the LLC in Ukraine. The basis for the LLC creation is the Law of Ukraine "About business associations" adopted in 1991, for the 26-year period this law has undergone the

numerous changes, including the authorized capital decrease and the shareholders

number from one hundred to one. For the great part of LLC such changes allowed

to have one a participant, who is also an executive director, the supreme management body of the LLC is the general meeting of shareholders, practically

does not work, in such cases there is a problem between one shareholder and the

executive director.

The new draft law of Ukraine "About the limited liability company and additional liability company" developed by the Ministry of Economic Development

also has the disadvantages: corporate management creation, collegial executive

body, supervisory board and audit committee or auditor, is it possible with a one shareholder.

Key words: economy societies, limited liability company, management system, supreme and executive management body.

Кіяшко Катерина, студентка

4 курсу 1 групи факультету
менеджменту

Керівник к. ек. н., доцент Батир Ю.Г.

Харківська державна зооветеринарна
академія,

м. Харків, Україна

ЕФЕКТИВНЕ МОЛОКО

У розв'язанні проблем подальшого розвитку АПК України та його важливої складової — сільського господарства, велике значення мають організація і планування виробництва в основних його ланках — сільськогосподарських підприємствах та об'єднаннях. Виробництво на сільськогосподарських підприємствах має бути раціонально організоване і добре сплановане. При вирішенні питань організації виробництва слід враховувати те, що сільське господарство має свої особливості порівняно з іншими галузями суспільного господарства. Врахування цих особливостей дає змогу більш повно використати виробничі ресурси підприємств та об'єднань.

ДП “ДГ “Кутузівка” НААН України” – одне з найкращих сільськогосподарських підприємств Харківської області. Господарство активно сприяє Інституту тваринництва та іншим науковим установам в роботі по проведенню наукових дослідів, виробничої перевірки і впровадження науково-технічних розробок, співпрацює з іншими дослідними господарствами Інституту тваринництва, а також з передовими господарствами України. Виробнича діяльність господарства є прикладом ефективного господарювання, застосування результатів організаційних та наукових здобутків. У господарстві періодично проводяться тематичні науково-практичні семінари обласного та районного значення - по заготівлі кормів, збиранню зернових культур, з удосконалення організації виробництва продукції скотарства. Також підприємство є племінним заводом з розведення української чорно-рябої

породи ВРХ. Протягом досліджуваного періоду відсутньою є заборгованість з виплати заробітної плати перед працівниками підприємства.

Станом на 2016 рік ДП “ДГ «Кутузівка» НААН” використовує такі ресурси: земельні 9334 га – з них сільськогосподарські угіддя займають – 8561 га; основні засоби – 25531 тис. грн., оборотні засоби - 24467 тис. грн.; трудові ресурси – 238 чол.; підприємство використовує науково-обґрунтовану технологію вирощування продукції рослинництва і тваринництва.

Необхідно підкреслити, що в даному господарстві винятково важливе значення приділяється організації інтенсивного кормовиробництва та повноцінної годівлі. Не випадково високий рівень продуктивності тут збігається з високою оплатою корму продукцією (у 2015 р. витрати кормів на 1 корову становлять 75,95 ц корм. од., на 1 ц молока 1,23 ц корм. од.). Варто відзначити, що витрати кормів на 1 ц молока мають тенденцію до зниження та перебувають на рівні кращих світових та вітчизняних стандартів.

Таблиця 1

Показники розвитку тваринництва в ДП “ДГ “Кутузівка” НААН України”

Показники	Роки		
	2014 р.	2015 р.	2016 р.
Середньорічне поголів'я, гол.: ВРХ	1724	1232	1470
- корів	1350	1350	1350
- свиней	298	285	-
Бджолосімей	20	20	-
Валове виробництво, ц:			
- молоко	57670	63991	83424
- приріст живої маси ВРХ	3835	2939	3887
- приріст живої маси свиней	256	321	-
- мед, кг	407	346	-
Середній удій молока від однієї корови, кг.	4272	4740	6180
Середньодобовий приріст живої маси, г:			

- ВРХ	555,0	653,6	724,4
- свиней	230,0	308,6	-
Щільність поголів'я ВРХ, на 100 га с.-г. угідь, гол.	20	14	17
у т. ч.: корів	16	16	16
Щільність поголів'я свиней на 100 га ріллі, гол.	3	4	-

Застосування ресурсо- та енергоощадних технологій, дотримання режиму економії скрізь та в усьому, матеріальна зацікавленість та відповідальність за остаточні результати роботи дають змогу підтримувати прибутковість і рентабельність виробництва на достатньо високому рівні, забезпечувати розширене відтворення та належну конкурентоспроможність продукції.

З даних таблиці 1 видно, що поголів'я ВРХ має деякі коливання. Зокрема, у 2016 р. порівняно з 2014 р. поголів'я ВРХ на м'ясо зменшилось на 254 голів, а з 2015 р. мало тенденцію до збільшення на 238 гол. Поголів'я корів за аналізований період було сталою величиною і становило 1350 гол. Крім ВРХ в господарстві в аналізованому періоді також були присутні інші сільськогосподарські тварини. Це, зокрема, свині та бджоли. Що стосується птиці, то у 2008 р. цей напрямок в господарстві з'явився під час його укрупнення і був закритий в 2009 р. поголів'я птиці в господарстві не було визнано доцільним. Свині і бджоли також з'явилися під час укрупнення і у 2016 р.

Також було ліквідовані такі галузі: свинарство через значне подорожчання кормів, а бджоли через недоцільність подальшого ведення.

Концентрація поголів'я тварин в даному підприємстві досить висока, якщо порівнювати її з даними в середньому по району. Тому, що в ДП "ДГ "Кутузівка" НААН України" за останній рік на 100 га сільськогосподарських угідь припадає 17 голів великої рогатої худоби, яка вирощується на м'ясо та 16 корів. Але це дещо менше ніж у 2014 р., та дещо більше ніж у 2015 р.

В господарстві спостерігається збільшення виробництва молока до 83424 ц молока у 2016 р., що на 44,7 % більше ніж у 2014 р., та на 30,4% більше за 2015 р. Також спостерігається зростання продуктивності

Література

1. Дервянко Т.О. Регіональний стратегічний розвиток тваринництва на інноваційній основі // Економіка АПК. – К.: 2013, № 12. – с. 114-119.
2. Попова О.Л. Нові пріоритети спільної аграрної політики ЄС на 2014-2020 роки: стратегічні орієнтири для розвитку агросфери України // Економіка АПК. – К.: 2013, № 12. – с. 89-97.
3. Статистичний збірник: Сільське господарство України за 2015 рік / Відп. за вип. Прокопенко О.М. – К.: Держстат України, 2016. – 386с.